

Hoofdstuk 129

Lieve kleinkinderen,

Echte vrijheid is gebonden aan wetten. Als je je niet houdt aan bepaalde vrijheidswetten, dan ontaardt jouw zogenaamde vrijheid in losbandigheid en in wetteloosheid waar geen mens blij van wordt.

Dat is zelfs gevaarlijk!

In een spontaan ontstane grote mensenmassa neemt niemand meer verantwoordelijkheid. Bij alle mensen 'verdwijnt' tijdelijk zijn of haar geweten en men weet niet meer wat hij of zij doet.

*Lieve kleinkinderen, als jullie per ongeluk eens in een grote schreeuwende mensenmassa verzeild raken en je weet niet eens waarom of waarvoor al die mensen om je heen zich al schreewend zo druk maken, probeer dan uit die kluwen van mensen weg te komen. Ga naar de kant en kom tot bezinning. Weet eerst **waarom** al die mensen zo overstuurd zijn en neem dan een weloverwogen beslissing of je mee gaat doen of niet.*

Een vreedzame protestdemonstratie kan zinvol, ja heilzaam zijn. Maar een demonstratie kan ook uit de hand lopen en dan moeten jullie wel weten waarom jullie meegedaan hebben.

Hoofdstuk 129 - De zilversmeden van Efeze - Handelingen 19 : 21 - 40

In Efeze woonde een man die Demetrius heette. Zijn beroep was zilversmid. Hij had een groot bedrijf. Hij had veel zilversmeden in dienst. Ze maakten de mooiste dingen, vooral sieraden die ze voor veel geld aan toeristen verkochten. Veel buitenlanders kwamen naar de stad Efeze om een offer te brengen aan de godin Artemis. En Demetrius maakte van die bijzonder mooie kleine zilveren tempeltjes waar zogenaamd ook deze godin in woonde. Honderden van deze tempeltjes werden elk jaar voor veel geld verkocht. Hiermee verdiende hij veel geld.

Geen wonder dat de zakenman Demetrius niet veel van Paulus moest hebben. Hij had toch al niet zo veel op met Joden die niets van afgodsbeelden moesten hebben. Joden aanbaden maar één God. Maar deze Paulus was nog veel erger... Niet alleen hier in Efeze had hij aanhangers, maar overal in Asia geloofden veel mensen in die nieuwe God Jezus. Zelfs veel Grieken deden dat. Als dit zo doorging was straks hun godin Artemis niet meer in tel en kon hij zijn zaak wel sluiten. Die Christenen, dat was duidelijk genoeg gebleken, die stonden nergens voor. Niet voor niets hadden ze voor een kapitaal aan dure boeken

verbrand. Zijn handel in zilveren tempeltjes werd al minder en als dit zo doorging, dan ging hij failliet.

Demetrius was erg blij toen het stadsbestuur de gevaarlijke Jood Paulus voor nader onderzoek gevangen had genomen en hem veilig in de gevangenis opgesloten had. Dat had veel eerder moeten gebeuren. Als het stadsbestuur nu maar goed optrad dan zou alles nog wel goed komen. Als Demetrius zijn zin kreeg dan was er maar één straf: **de doodstraf.**

Maar zijn wens kwam niet uit. Nee, juist het tegenovergestelde gebeurde. Om de één of andere reden werd Paulus vrijgelaten en een dag later stond Paulus al weer op een plein in de stad het evangelie van Jezus te verkondigen.

Nee, volgens Demetrius kon dit niet. Als het stadsbestuur dan niet voor de belangen van Efeze opkwam, dan zou hij het wel gaan doen! Natuurlijk was het zinloos om nu naar de stadbestuurders te gaan. Naar hem zouden ze toch niet luisteren.

als dit zo doorging, dan ging hij failliet.....

De volgende dag riep Demetrius al zijn werkvolk bijeen en hield hij een toespraak waarin hij Paulus in een kwaad daglicht plaatste. Hij wist precies hoe hij zijn mensen aan moest pakken. Eerst moesten ze weten dat het om geld ging. Ja, om hun eigen loon, het geld dat zij bij hem verdienden. En door deze Joodse leraar Paulus zouden ze allemaal werkloos worden.

Vervolgens zou hij lovende woorden over hun godin Artemis zeggen. En daarna zouden ze met elkaar de straat opgaan om Paulus met geweld naar de rechters te brengen. Ja, Demetrius wist heel goed dat het stadsbestuur nergens banger voor was dan voor een volksoproer.

‘Mannen,’ zei hij tegen zijn knechten, ‘jullie weten dat wij met ons werk goed geld verdienen. Maar jullie weten ook, dat Paulus het er niet mee eens is. Die zegt: *‘Jullie goden zijn geen echte goden. Want jullie hebben die zelf gemaakt.’* Hij zegt dat niet alleen hier in Efeze, maar in bijna heel Asia. En er zijn veel mensen die naar hem luisteren. Ik ben bang dat we straks geen zilveren tempeltjes meer kunnen verkopen.

En ook: de mensen zullen straks de tempel van Artemis niet meer belangrijk vinden. Dan is het afgelopen met onze godin Artemis die in heel Asia vereerd wordt. Ja, zelfs in de hele wereld.

En dat zou een ramp zijn voor onze stad Efeze. Want uit alle landen in heel Asia komen de mensen hier om te bidden en offers te brengen. Ik had verwacht dat ons stadsbestuur ook deze mening was toegedaan. Zij hebben toch het toezicht op onze tempels! Maar nee, zij houden deze Jood Paulus de hand boven het hoofd. Zij hebben hem uit de gevangenis vrijgelaten. Mannen, wordt het geen tijd, dat wij het recht in eigen handen nemen....?’

De knechten van Demetrius hadden hun baas maar al te goed begrepen.

Terwijl ze luid schreeuwden van ‘*Leve Artemis van Efeze*’, liepen ze achter Demetrius aan de stad in om Paulus op te halen. Het was maar goed dat Paulus niet thuis was toen deze schreeuwende menigte bij hem voor de deur stond.

In plaats van Paulus sleepten ze toen maar twee van zijn helpers met zich mee.

Het waren Gajus en Aristarchus uit Macedonië. Volgens hen waren deze mannen niets beter dan Paulus.

En Paulus kregen ze later wel!

In plaats van Paulus sleepten ze toen maar twee van zijn helpers met zich mee.

Als gevolg van de mars van de zilvermeden met hun beide gevangenen werd het in de stad erg onrustig. Steeds meer mensen kwamen uit hun huizen en sloten zich aan bij deze 'optocht'. De meesten wisten niet eens waar het om ging. Maar dat geschreeuw vooraan van *'Leve Artemis van Efeze'* daar maakten ze uit op dat die beide gevangenen misschien wel tempelrovers waren en daar stond maar één straf op: **de doodstraf**.

Gajus en Aristarchus zagen hun dood voor ogen. Andere relschoppers schreeuwden om de Jood Paulus uit Syrië die deze beide mannen verleid had om Christen te worden. Die Paulus was de hoofdschuldige!

Door al dat geschreeuw heen, hoorde je steeds weer het spreekkoor van de zilvermeden: *'Leve Artemis van Efeze'*

Paulus hoorde al vrij snel wat er in de stad gaande was. Hij wilde direct naar de schouwburg waar zich dit allemaal afspeelde. Maar zijn leerlingen lieten hem niet gaan. Dat zou moord en doodslag worden en Gajus en Aristarchus zouden door zijn komst niet geholpen worden.

Heftig sprak Paulus: *'Mag ik mijn vrienden in de steek laten? Het is mijn schuld dat zij gevangen genomen zijn. Ik moet naar hen toe!'*

Maar zijn leerlingen hadden de buitendeur op slot gedaan. Paulus kon het huis niet uit. Maar hij wilde met alle geweld naar hen toe. Als hij zijn vrienden daar in de schouwburg niet zou kunnen helpen, dan wilde hij met hen sterven....

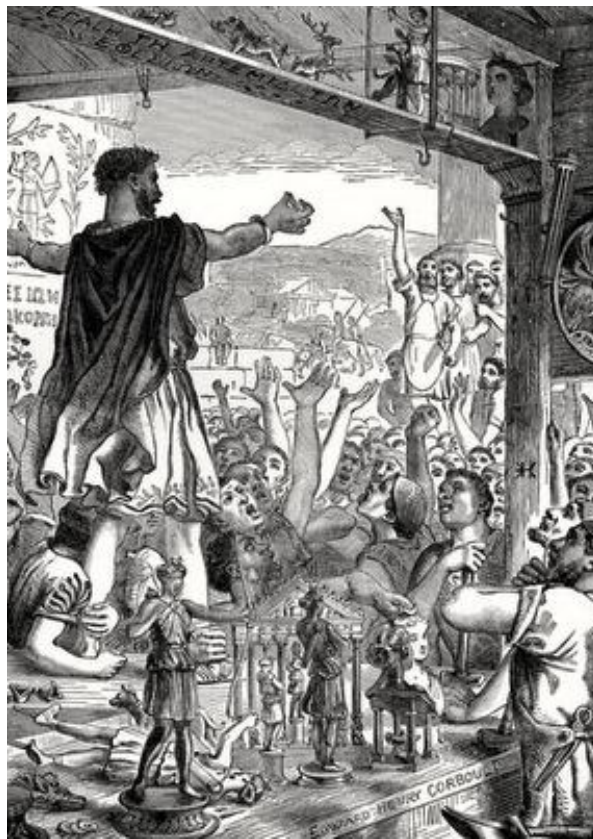
En wie weet, misschien zou hij daar in de schouwburg de mensen van Efeze nog van Jezus kunnen vertellen.

Misschien was het Paulus nog wel gelukt om naar die woedende menigte toe te gaan, als er niet een bode van het stadsbestuur bij hem was gekomen. De hoge heren begrepen heel goed dat dit oproer niet alleen tegen Paulus was gericht. Zij hadden hem uit de gevangenis vrijgelaten en Demetrius en zijn knechten wilden hen nu dwingen om Paulus weer gevangen te nemen. Maar zij, de mannen van het stadsbestuur lieten zich **niet** de wet voorschrijven door het gewone volk van de straat! En daar kwam bij, Paulus hoefde zich hier niet mee te bemoeien. Hij had in de schouwburg niets te zoeken. Zijn komst daar zou alleen maar de hartstochten aanwakkeren en de zilvermeden waren tot alles in staat. Paulus moest maar mooi thuisblijven en de schrijver van de stad zou proberen om het volk weer rustig te krijgen.

En zo kwam het dat er een bode bij Paulus kwam die zei: 'De heren van het stadsbestuur van Efeze vragen u met grote nadruk om **niet** naar de schouwburg te gaan. Door uw komst daar zullen er grote problemen ontstaan!'

Paulus boog zijn hoofd. Zo'n verzoek van het stadsbestuur was in wezen een bevel. Met een diepe zucht ging hij zitten. In grote spanning wachtte hij af hoe het met zijn beide helpers af zou lopen....

Ondertussen was de groep oproerkraaiers, met Gajus en Aristarchus in hun midden, bij de schouwburg aangekomen. Maar daar waren geen rechters om recht te spreken. De menigte wist niet wat er nu moest gebeuren. Zelfs Demetrius die dit oproer georganiseerd had wist niet wat hij moest doen. De situatie was hem uit de hand gelopen. Hij keek om zich heen, maar er was niemand die hem kon helpen. En het volk werd steeds rumoeriger... Hij hoorde geschreeuw dat Paulus opgehaald moest worden. Weer anderen schreeuwden dat het de schuld was van alle Joden en dat het hoog tijd werd om dat brutale volkje eens goed op zijn nummer te zetten. En steeds weer, boven al het geschreeuw van het gewone volk uit, klonk daar het spreekkoor van de zilversmeden: *'Leve Artemis van Efeze'*

'Leve Artemis van Efeze'

Het was duidelijk. Deze hele oeloop van schreeuwende mensen zou op deze manier niet lang meer duren. Iedereen zou er genoeg van krijgen en langzaam aan zouden ze allemaal naar huis gaan of de woede van het volk zou losbarsten! En wee degene die dan het slachtoffer zou worden.

Ook een groepje Joodse mannen was meegelopen naar de schouwburg. Voor een deel uit nieuwsgierigheid. Maar ook, ze gunden die Christenen wel een flinke afstraffing. Alleen voelden ze zich niet zo rustig meer toen ze bepaalde dreigementen aan hun adres uit het publiek hoorden. Het zou niet de eerste keer

zijn dat een oproer uitliep op een wrede moordpartij onder de Joden. Hier moest iets gedaan worden. Eén van hen, hij heette Alexander, duwden ze naar voren. Hij kon uitstekend het woord voeren en hij moest deze onbesneden heidenen duidelijk maken, dat zij niets met Paulus, nee helemaal niets met de Christenen te maken hadden. Zij, de Joden, hadden geen kwaad woord over de tempel van de godin Artemis gezegd. En Alexander kon dan ook mooi even zeggen, dat zij van keizer Claudius vrijheid van godsdienst hadden gekregen....

De grote redenaar Alexander knikte en deed nog een stap naar voren. Hij zou dat volk van Efeze even goed zeggen waar het op stond. Gebiedend, alsof hij de voorzitter van deze vreemde bijeenkomst was, stak hij zijn hand omhoog, terwijl hij sprak: 'Stilte!'

Hij had het nog maar nauwelijks gezegd of hij werd doodsbleek.... Alsof het volk op hem gewacht had, zo hard begonnen ze te schreeuwen. Dit was het toppunt! Ze waren hier gekomen voor de eer van hun godin Artemis en nu zou deze Jood hun even het zwijgen opleggen. Een Jood, die niet eens in hun godin Artemis geloofde! En allemaal tegelijk begonnen ze te krijsen: '*Leve Artemis van Efeze*' Het werd een machtig spreekkoor dat door de hele schouwburg heen dreunde en weerkaatst werd door de bergen. '*Leve Artemis van Efeze*' Het hield niet meer op. Al luider, al wilder en al dreigender klonken die duizenden stemmen.

De Jood Alexander stond nog steeds op dezelfde plek. Verbijsterd keek hij naar die schreeuwende, hete koppen met hun wijd open monden.

Hij was de oorzaak van dit hels geschreeuw, een dierlijk huilen dat over hem heen kwam als een wilde kokende zee. O God, dacht hij, laat dit ophouden. Ik kan het niet meer verdragen. Ik word gek.

Maar, beseftte hij ineens, als dit schreeuwen ophoudt, dan valt deze hele bende over mij heen. Ze zullen mij vertrappen en met mij de andere Joden om mij heen.... Met een schok scheurde hij zich los van de plaats waar hij stond. Een paar stappen en hij was bij zijn vrienden. Hij was nat van het zweet en stond te trillen op zijn benen....

De mannen in de schouwburg merkten niet eens, dat het kleine groepje Joden wegliep. Ze schreeuwden al luider en luider, steeds dezelfde woorden en steeds in hetzelfde ritme. '*Leve Artemis van Efeze*'

Als het aan de ene kant stil werd begon het aan de andere kant weer. Hun stemmen werden hees en rauw. Dit was geen schreeuwen meer, maar een wild en dierlijk gehuil.... Twee lange uren hielden ze het vol.

Lang voordat ze uitgeschreeuwd waren, kwam de stadsschrijver de schouwburg binnen en ging staan bij de voorzittersbank. Hij wachtte en zei geen woord. Wat

kon hij ook beginnen tegen deze duizenden stemmen? Hij had de tijd. En zolang ze zo schreeuwden, deden ze geen mensen kwaad!

Stil stond hij daar, te midden van die storm van geluiden. Wat een volk! Een minachtend glimlachje stond op zijn gezicht te lezen. Hielden ze dan nooit weer op, deze waanzinnigen? Maar wanneer ze stopten met schreeuwen was alles mogelijk. Als de vlam in de pan sloeg, dan wilden ze bloed zien en de goden mochten die beide mannen dan bijstaan!

Er was maar één mogelijkheid om dat te voorkomen: hij moest op het juiste moment ingrijpen. Niet te vroeg, maar ook niet te laat. Nauwlettend luisterde hij of het geluid ook minder luid werd....

Hij wist zelf niet hoe lang hij daar had staan wachten. Het leken uren. Maar op een gegeven moment bedaarde de storm een beetje. Het geschreeuw klonk minder hard. Ze konden niet meer. Het was net alsof ze zichzelf leeg geschreeuwd hadden, maar dat ze het einde niet konden vinden.

Leve Artemis van Efeze'

De schouwburg in Efeze

Nu was het juiste moment voor de stadsschrijver gekomen. Met een paar lenige stappen stond hij op het podium, hoog boven het gewone volk. Hij stak zijn hand omhoog en direct vielen al die schreeuwende monden dicht. Ze keken hem verwachtingsvol aan. Het was alsof ze blij waren dat er nu een einde gekomen was aan hun onzinnig geschreeuw. Dat ze nu weer een leider hadden naar wie ze konden luisteren. Op dat moment wist de stadsschrijver dat hij het van het volk gewonnen had. Hij haalde diep adem en begon te spreken. Na al dat geschreeuw klonk zijn stem ver en duidelijk in die vreemde stilte.

‘Beste mannen, inwoners van onze stad Efeze. De hele wereld weet dat wij zorgen voor de tempel van de grote Artemis. Wij zorgen ook voor haar beeld, dat uit de hemel is gekomen. Dat is de waarheid en niets anders dan de

waarheid. Niemand kan dat ontkennen. Daarom moeten jullie kalm blijven en geen domme dingen doen.

Beeld van Artemis.

Jullie hebben de helpers van Paulus hierheen gebracht, maar zij hebben niets uit de tempel van onze godin gestolen. En ze hebben haar ook niet beledigd. Als Demetrius en zijn mannen een probleem met hen hebben, kunnen ze naar de rechtbank gaan. Of naar de Romeinse bestuurders van de stad. Laten ze daar een klacht indienen.

Wanneer jullie verder nog iets willen, dan kunnen we dat bespreken in een officiële volksvergadering. Zo is de wet. Als we niet oppassen denken de Romeinen nog dat we in opstand zijn gekomen.

Want wat hier vandaag is gebeurd dat kan absoluut niet!

Wanneer niemand meer iets heeft te zeggen dan wil ik jullie niet langer ophouden en sluit ik bij dezen de vergadering.'

Het was net alsof de menigte op deze woorden had zitten wachten. In korte tijd was de hele schouwburg leeg. Iedereen ging rustig naar huis.

De stadsschrijver wiste zich het zweet van zijn voorhoofd en glimlachte.

‘Wat een volk,’ zei hij met een zucht.

Die avond, ergens in een huis in Efeze, boog Paulus zijn knieën en dankte God die zijn beide helpers gered had uit al het gevaar.

De volgende dag kwam de gemeente samen en nam Paulus afscheid. Na het oproer in de schouwburg kon hij niet langer in Efeze blijven. Hij was toch al van plan geweest om verder te reizen en over te varen naar Korinte. Dit gebeuren van Demetrius en zijn knechten had zijn vertrek niet alleen maar bespoedigd. Paulus durfde het niet aan om op een schip te wachten dat naar Korinte voer. Nee, hij ging te voet. Weer door de bergen naar de stad Troas, waar hij al een keer eerder was geweest.